

Asia: VN/18557/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne julkisen sosiaalihuollon sosiaalipalvelun toteutuksen tehtävän käyttöoikeuden laajentamisesta palvelun järjestämisessä syntyviin asiakastietoihin (14 §)?

Käyttöoikeus annettavan palvelun järjestämisessä syntyviin tietoihin tukee työntekijöiden riittävää tiedonsaantioikeutta siitä palvelusta, jota työntekijät ovat toteuttamassa. Tämä luo edellytykset paremmalle palvelun toteutukselle. Tukee tiedonsaantioikeutta mm. kyseisten palveluiden koordinoinnista päätösten ja suunnitelmien lisäksi. Selkeästi rajattu tarvittaviin tietoihin.

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa. Onko asetusluonnoksessa tunnistettu oikein, mitä yhteiset palvelut voivat olla (17 ja 18 §)?

Kyllä. Perustelee: [Yhteiset palvelut on määritelty siten, että niitä voidaan soveltaa hyvinvointialueella tuotettaviin palveluihin.]

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa. Ovatko terveydenhuollon käyttöoikeudet sosiaalihuollon asiakastietoihin tarkoituksenmukaiset (17 §)

Kyllä. Perustelee: [Lainsäädännöllä on ohjattu terveydenhuollon ammattilaisten oikeus välttämättömiin tietoihin, oikeudet eivät loukkaa asiakkaiden yksityisyyden suojaa ja mahdollistavat asianmukaisen palvelun toteuttamisen. Laaja-alaisen terveyspalvelun järjestämisen ja toteuttamisen tehtävässä oikeudet ovat asianmukaisesti laajemmat.]

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa. Ovatko sosiaalihuollon käyttöoikeudet potilastietoihin tarkoituksenmukaiset (18 §)

Kyllä. Perustelee: [Sosiaalihuollon ammattilaisille varmistetaan tiedonsaanti yhteisissä palveluissa kirjattaviin potilastietoihin. Lisäksi laajemmat oikeudet on määritelty asianmukaisesti laajan asiakasvastuun sekä järjestämisen ja toteutuksen tehtäviin.]

Luovutusluvan kohdentaminen. Onko ehdotus luovutusluvan kohdentamisesta asiakkaan näkökulmasta ymmärrettävä ja selkeä?

Ei. Perustelee: [Ajatus on hyvä, mutta asiakkaan voi olla haastavaa ymmärtää sosiaalihuollon asiakokonaisuudet, joihin on lupaa antamassa esim. mikä on asiakassuunnitelma, toteuttamissuunnitelma, asiakaskertomusmerkintä arjesta ja asiakaskertomusmerkintä neuvotteluista. Tätä pitäisi pystyä yksinkertaistamaan. Olisiko esimerkiksi arvioinnit, päätökset, suunnitelmat, asiakaskertomusmerkinnät riittävä taso? Ehdotetussa asetuksessa mainituilla ohjauksilla luovutuslupadokumentin tekeminen ymmärrettävään muotoon on myös haastavaa.]

Luovutusluvan kohdentaminen. Mahdollistaako luovutusluvan kohdentaminen asiakkaan tiedollisen itsemääräämisoikeuden toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla?

Ei. Perustelee: [Pitäisi olla selkeämpi, jotta olisi helpommin ymmärrettävissä oleva tietoinen valinta.]

Luovutusluvan kohdentaminen. Vastaako luovutusluvan kohdentaminen sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan tarpeita?

Ei. Perustelee: [Ei monimutkaisuudesta johtuen.]

Luovutusluvan kohdentaminen. Onko luovutusluvan mukainen lupien kohdentaminen toteutettavissa esitetyllä tavalla asiakas- ja potilastietojärjestelmiin (huomioiden sekä uusien tietorakenteiden mukaisesti tallennetut tiedot että aiemmin tallennetut tiedot)

-

Arvionne asetuksen mukaisen luovutusluvan tietojärjestelmätoteutukseen tarvittavasta ajasta ja kustannuksista:

-

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko käyttöoikeudet sosiaalihuollon asiakastietoihin terveydenhuollon eri tehtävissä ja palveluissa asianmukaiset, kun tietojen luovuttaminen perustuu asiakkaan antamaan luovutuslupaan? Jos ehdotus ei ole asianmukainen, kuvaa tarkemmin millainen käyttöoikeus tulisi olla (esim. mitä tietoja tulisi olla käytettävissä tai mihin tietoihin ei tulisi olla käyttöoikeutta)

Kyllä. Perustelee: [Terveydenhuollossa oikeus vain laaja-alaisen järjestämisen ja toteuttamisen tehtävissä. Pitäisi yksinkertaistaa sosiaalihuollon tietokokonaisuuksia arviointeihin, päätöksiin, suunnitelmiin ja asiakaskertomusmerkintöihin.]

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko käyttöoikeudet sosiaalihuollon asiakastietoihin terveydenhuollon eri tehtävissä ja palveluissa asianmukaiset tilanteissa, joissa asiakkaalta ei ole muistisairaudesta tai vastaavan syyn vuoksi voitu saada luovutuslupaa? Jos ehdotus ei ole asianmukainen, kuvaa tarkemmin millainen käyttöoikeus tulisi olla (esim. mitä tietoja tulisi olla käytettävissä tai mihin tietoihin ei tulisi olla käyttöoikeutta)

Kyllä. Perustelee: [Terveydenhuollossa oikeus vain asianmukaisissa palveluissa, laaja-alaisen järjestämisen ja toteuttamisen tehtävissä. Pitäisi yksinkertaistaa sosiaalihuollon tietokokonaisuuksia arviointeihin, päätöksiin, suunnitelmiin ja asiakaskertomusmerkintöihin.]

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko käyttöoikeudet potilastietoihin sosiaalihuollon eri tehtävissä ja palveluissa asianmukaiset, kun tietojen luovuttaminen perustuu asiakkaan antamaan luovutuslupaan? Jos ehdotus ei ole asianmukainen, kuvaa tarkemmin millainen käyttöoikeus tulisi olla (esim. mitä tietoja tulisi olla käytettävissä tai mihin tietoihin ei tulisi olla käyttöoikeutta).

Kyllä. Perustelee: [Sosiaalihuollossa oikeudet porrastettu tehtävän laajuuden ja vastuullisuuden mukaisesti. Potilastietojen tietokokonaisuudet ovat selkeämpiä kuin sosiaalihuollon.]

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko käyttöoikeudet potilastietoihin sosiaalihuollon eri tehtävissä ja palveluissa asianmukaiset tilanteissa, joissa asiakkaalta ei ole muistisairaudesta tai vastaavan syyn vuoksi voitu saada luovutuslupaa? Jos ehdotus ei ole asianmukainen, kuvaa tarkemmin millainen käyttöoikeus tulisi olla (esim. mitä tietoja tulisi olla käytettävissä tai mihin tietoihin ei tulisi olla käyttöoikeutta).

Kyllä. Perustelee:

Potilastietojen erityissuojaus. Kannatatteko esitettyjä laajennoksia erityissuojaukseen?

Kyllä. Perustelee: [Parantaa potilaiden luottamusta terveydenhuoltoon, kun kaikki tiedot eivät ole kaikkien käytettävissä.]

Muita kommentteja asetusluonnoksesta:

Asianmukaiseen suuntaan ollaan menossa sote-yhteisten palveluiden ja tiedonsaannin turvaamiseksi. Yksinkertaistamista edelleen tarvittaisiin, jotta luovutusluvan antaminen ja käyttöoikeuksien toteuttaminen järjestelmiin selkiytyisi.

Latikka Irma-Sisko
Keski-Suomen hyvinvointialue